

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
VAZIRLAR MAHKAMASI HUZURIDAGI
PREZIDENT, IJOD VA IXTISOSLASHTIRILGAN MAKTABLARNI
RIVOJLANTIRISH AGENTLIGI JIZZAX VILOYATI
HAMID OLIMJON VA ZULFIYA NOMIDAGI IJOD MAKTABI
“ZULFIYA IJODI VA ADABIY-BADIIY MEROSINING XALQARO
AHAMIYATI”

mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya maqolalari to‘plami

THE INTERNATIONAL IMPORTANCE OF ZULFIYA’S CREATIVITY
AND LITERARY AND ARTISTIC HERITAGE

Guliston - 2021

КБК: 84

УЎК: 82-82

3 - 91

“Zulfiya ijodi va adabiy-badiiy merosining xalqaro ahamiyati”

mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya maqolalari to‘plami

Guliston – 2021. – 204 bet

Mas’ul muharrir:

D.Xamdamova – Hamid Olimjon va Zulfiya ijod maktabi direktori

Tahrir hay’ati:

M.Yusupova – Hamid Olimjon va Zulfiya ijod maktabi direktor o‘rinbosari

Sh. Mavlyanova – Hamid Olimjon va Zulfiya ijod maktabi direktor o‘rinbosari

Taqrizchi:

Sh.Siddiqova – Jizzax davlat pedagogika instituti filologiya fanlari bo‘yicha
falsafa doktori (PhD)

Musahhih:

S.Okanov – O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi a‘zosi

*Ushbu to‘plamda taniqli jamoat arbobi, shoira Zulfiyaxonimning hayot yo‘li,
adabiy merosi hamda uning ijodiga bag‘ishlangan ilmiy maqolalar o‘rin olgan.*

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to‘plami Hamid Olimjon va
Zulfiya nomidagi ijod maktabi pedagogik kengashi tomonidan nashrga tavsiya
etilgan.

Maqolalar mualliflik tahririda taqdim etilgan.

ISBN: 978-9943-6948-4-2

O‘ZBEKISTON XALQ SHOIRASI ZULFIYAXONIM IJODIGA E’TIROF

N.Hasanova, E.Abdukarimova,
Jizzax davlat pedagogika instituti
Musiqiy ta’lim kafedrası o‘qituvchilari

Insonga umr bir marta beriladi. Har bir inson o‘z umrini o‘zi xohlagandek o‘tkazadi. Shunday insonlar borki, ular bu dunyoni tark etsalar-da, mazmunli hayot yo‘llari sabab dillarda mangu barhayotdirlar.

Mana shunday barhayot siymolardan biri o‘zbek she’riyatida o‘zining serqirra ijodi bilan o‘chmas iz qoldirgan, betakror iste’dodi, Vatanga muhabbat, vafo va sadoqat tuyg‘usini, olijanob insoniy fazilatlarni yuksak pardalarda tarannum etgan yetuk badiiy asarlari, ibratli hayoti va ijtimoiy faoliyati bilan milliy adabiyotimiz va madaniyatimiz rivojiga, xalqimiz ma’naviyatini yuksaltirishda ulkan xizmatlari bilan xalqimiz hayotida beqiyos o‘rin yegallagan shoira – Zulfiya Isroilovadir.

Shoira Zulfiya haqida so‘z borganda, yurtboshimiz Islom Karimovning aytganlarini eslash joiz: “Nafaqat o‘z she’rlari bilan, balki butun hayot yo‘li bilan o‘zbek xalqining ma’naviy qiyofasini namoyon eta olgan atoqli, fidoiy inson bo‘lib jasorat ko‘rsatdi”.

Har gal shoiraning biz uchun ibratli hayot va ijod yo‘liga takror-takror nazar tashlaymiz va o‘zimiz uchun yangi ma’no-mazmun kashf etamiz.

Shoira Zulfiya oddiy temirchi oilasida dunyoga kelgan bo‘lsa-da, oiladagi adabiyot va san’atga bo‘lgan e’tibor tufayli shoiraning iste’dodi keng quloch yoydi. Ilk she’ri “Men ishchi qizi” 1931-yilda nashr etiladi va ijodkor “Hayot varaqlari” to‘plami, “Hulkar” kitobi shoir Oybekka bag‘ishlangan “Quyoshli qalam” dostoni va “Men tongni kuylayman”, “Yuragimga yaqin kishilar”, “Kuylarim sizga”, “Visol” kabi to‘plamlari orqali o‘zbek kitobxonlari orasidan joy oldi.

Shoiraning she’riyatida insonning his-tuyg‘ulari yorqin aks etgani uchun ham barchaga birdek xush yoqadi. Masalan, “Ko‘rganmiding, ko‘zlarimda yosh”

she'rida:

“Sog‘inganda izlab bir nishon,

Qabring tomon olar edim yo‘l.

Keltirarding, menga bir zamon,

Endi har chog‘ men eltaman gul”, – degan misralari orqali vafoli

yorning o‘z umr yo‘ldoshiga sadoqati, umr yo‘ldoshidan erta ajralgan bo‘lsa-da,

uning mehr-muhabbatini hali hanuz qalbida asrayotgani va vafoning ramzi uning

o‘z umr yo‘ldoshini bot-bot gul bilan qabr qoshida yodga olishi mahorat bilan

tasvirlangan.

“Nur” she'rida esa:

“Onam mehr to‘la dil amri bilan,

Uxla, – deb so‘ndirib ketdi chiroqni.

Va lekin ko‘zlarim oldida birdan,

Ochdi poyoni yo‘q yaqin-yiroqni.

Hayotim, ishlarim, ijodimda ul,

Otaday ilgari boshlab yuribdi”.

Hozir siz o‘qigan she'ning ham har yo‘l, baytida o‘sha nur porlab turibdi, –

deya ota – onaning o‘z farzandi yo‘lini nur kabi yoritishi, har bir o‘giti, amali

farzandga hayot ibratini ekanini ta’kidlaydi.

Aytish mumkinki, shoira she'riyati o‘z davridayoq qadr topdi. Uning ibratli

ishlari, davlatlar va xalqlar o‘rtasidagi do‘stlik rishtalarini bog‘lay olgani unga

Xalqaro “Nilufar”, “Neru” kabi mukofotlarni tuhfa etdi. Shoiraning she’rlari ingliz,

rus, nemis, bolgar, xitoy, hind, yapon, arab va vetnam tillariga tarjima qilindi,

shuningdek, shoiraning o‘zi ham tarjimon sifatida rus, ukrain, ozarbayjon va hind

xalqlari shoirlarining she’rlarini o‘zbek tiliga tarjima qilib, adabiyotimizni jahon

adabiyoti asarlari bilan boyitdi.

Shoiraning yana bir ulkan xizmati “Saodat” nomli xotin-qizlar jurnaliga

bosh muharrir bo‘lib, xotin-qizlarning hayotning barcha sohalaridagi faoliyatini

namoyon etish va jamiyatdagi o'rnini mustahkamlash yo'lida qilgan sa'y-harakatlaridir.

Shoira Hamid Olimjon bilan qisqa vaqt birga yashagan bo'lsa-da, umr yo'ldoshi vafotidan so'ng farzandlari Hulkar va Omonni tarbiyalashda kuch topa olgani uchun ham biz yoshlar uchun sadoqatli va irodali o'zbek ayoli timsoli bo'lib qolaveradi. Ayolni muqaddas bilish, unga alohida ehtirom ko'rsatish, ozod va obod yurtimiz kelajagi bo'lgan har tomonlama yetuk yoshlarni tarbiyalashdagi beqiyos o'rni yana bir bor e'tirof etish, barkamol, oqila xotin-qizlar avlodini voyaga yetkazish, ular orasidagi iqtidorli yoshlarning adabiyot, san'at, fan va madaniyatni rivojlantirishdagi yutuqlari, tengdoshlarining milliy istiqlol g'oyalari va madaniyma'naviy

qadriyatlarga e'tiqodining yuksalishi yo'lidagi ibratli faoliyati, keng ko'lamli islohotlarni jadallashtirishdagi faol ishtirokini rag'batlantirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi birinchi Prezidentining 1999-yil 10-iyundagi PF 2326-son Farmoni bilan tasdiqlangan Zulfiya nomidagi Davlat mukofotining ta'sis etilishi bu O'zbek ayollariga bo'lgan e'tiborning yuksakligidandir.

Bugun yurtimiz bo'ylab shoira Zulfiya tavalludining 106 yilligi keng nishonlanmoqda. Bugun shoira Zulfiyaga havas qilib, uning izdoshi bo'lishga intilayotgan qizlar yurtimizda ko'pchilikni tashkil etadi. Jizzax davlat Pedagogika Instituti talaba qizlari ham ushbu mukofotni qo'lga kiritish uchun ijodiy izlanmoqdalar. Bulardan:

2005- yili Bahromova Sabohat san'at yo'nalishida.

2010-yil Abduraxmonova Iroda sportning Dzyudo yo'nalishida.

2013- yil Matmurodova Iroda sportning Dzyudo yo'nalishida.

2018-yil Umarova Sabina sportning yengil atletika yo'nalishida ijod qilib Zulfiya nomli mukofotni qo'lga kiritganlar.

Zero, biz doimo yaxshilikka intilgan, mehr-oqibatli, insoniy fazilatlarining eng ezgularini o'zida mujassam etgan o'zbek xalqining vorislari ekanmiz biz yoshlarni tarbiyalashda mana shunday el ardog'idagi shoir va shoiralar ijodini yanada ommaga targ'ib etish yo'lida izlanmog'imiz kerak.

MUNDARIJA

28 <i>Erdanov Z.</i> Shoiri Zulfiya asarlarida xalqlar qardoshligi motivlari.....	83
29 <i>Erdanov Z. Daminova N.</i> Zulfiya asarlarining inglizcha tarjimasida tabiat tasviri va peyzaj motivlari tavsifi.....	87
30 <i>Hasanova B.</i> “Xotiram siniqlari” dostonida davr va shaxs fojiasi talqini.....	93
31 <i>Boymatova D.</i> She’riy matnlarda aksiologik modallikning ifodalanishi (Zulfiya she’rlari misolida).....	97
32 <i>Otarova T.</i> Zulfiya ijodining Qoraqalpoq adabiyotida tutgan o’rni.....	100
33 <i>G’Oyibova Z., D. Qambarova</i> Zulfiya – tarjimon.....	102
34 <i>G’Aniyeva G.</i> Zulfiya ijodiy mahoratining dostonlarda aks etishi.....	104
35 <i>Abdumalikov J.</i> Zulfiya ijodida so’zlarning voqelanishi.....	106
36 <i>Soliyeva F.</i> Hayotbaxsh badiiy meros xazinasini.....	109
37 <i>Tursunova B.</i> Sadoqat timsoli.....	110
38 <i>Abdullayeva V.</i> Zulfiya- taniqli jamoat arbobi.....	114
39 <i>Jumayeva F.</i> So’zning ma’no jilolari.....	116
40 <i>Maratova N.</i> Zulfiya asarlarining til xususiyatlari.....	118
41 <i>Sa’dullayeva M.</i> Zulfiyaxonim she’rlarida o’xshatish va iboralar.....	120
42 <i>Boltayeva B. Nishonova D.</i> O’zbek ayolining yorqin timsoli.....	122
43 <i>Dushayeva, G. G’aybullayeva S.</i> Zulfiya she’rlarida badiiy metaforalar.....	125
44 <i>Nuriddinova S.</i> Kitobxon ma’naviyatining shakllanishida Zulfiya adabiy-badiiy merosining ahamiyati.....	127
45 <i>Narziqulova N.</i> Zulfiya – taniqli jamoat arbobi.....	129
46 <i>Ko’chimova G.</i> Yosh avlod tarbiyasida Zulfiya she’rlarining ahamiyati.....	131
47 <i>Dushayeva G. Xolboyeva A.</i> Zulfiyaxonim - bahorning tengdoshi.....	133
48 <i>Mo’minova D.</i> Zulfiya she’riyatida badiiy san’atlar.....	135
49 <i>Komilov S. Komilova O.</i> Knyagenya trubetskaya Zulfiya talqinida.....	137
50 <i>Ashirmatova N, Soatova X.</i> Zulfiya she’riyatida zid ma’noli va ma’nodosh so’zlarning qo’llanilishi.....	140
51 <i>Nurmatova F.</i> Zulfiya she’riyatining badiiy chizgilari.....	143
52 <i>Nurmatova F.</i> Zulfiya ijodida fasllar tarovati.....	145
53 <i>Safarov N.</i> Zulfiya ijodida hijron va sadoqat tarannumi.....	147
203	
54 <i>Raupova S.</i> Zulfiya hayoti va ijodi zamondoshlar ehtiromida.....	150

55	<i>Irgasheva M.</i> Sadoqat mulkining malikasi.....	153
56	<i>Ochilova N.</i> She'riyat bo'stonining bekasi.....	155
57	<i>Mamatqulova N.</i> Zulfiya – taniqli jamoat arbobi.....	157
58	<i>Abdullayeva N.</i> Zulfiya ijodida talaba qizlar va olim ayollar obrazi talqini.....	160
59	<i>Mamayusupova S. Yangiboyeva M.</i> Zulfiya she'rlarida umuminsoniy g'oyalarning mohirona badiiy ifodasi.....	162
60	<i>Mamayusupova S. Egamqulova G.</i> Zulfiya lirik qahramonining ma'naviy olami.....	165
61	<i>Ochilov E. Abdurashidova I.</i> Leksik birliklarning poetik imkoniyatlari (Hamid Olimjon va Zulfiya ijodi misolida).....	167
62	<i>Norboyev B. Ergashova B.</i> "Yodim siniqlari" spektakli parvozi (Shoira Zulfiyaning "Xotiram siniqlari" dostoni asosida).....	170
63	<i>F. Maqsumova</i> "Bahor keldi seni so'roqlab..."	173
64	<i>Abduvaliyev A.</i> Zulfiya she'riyatida forscha - o'zbekcha sinonim ma'noli so'zlarning qo'llanilishi.....	176
65	<i>Sattorova M.</i> Pedagogikada yoshlarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda Zulfiya ijodining ahamiyati va o'rni.....	178
67	<i>Karimova M. Bobojanova D.</i> She'riyatimiz malikasi.....	180
68	<i>Hasanova N. Abdukarimova E.</i> O'zbekiston xalq shoirasi Zulfiyaxonim ijodiga e'tirof.....	182
69	<i>Musayev A, Umrzoqova G.</i> Zulfiya asarlarining lingvopoetikasi.....	184
70	<i>Sa'dullayeva M.</i> Zulfiyaxonim she'rlarida o'xshatish va iboralar.....	189
71	<i>Saydullayev A.</i> Baxtim shul – o'zbekning Zulfiyasiman.....	191
72	<i>Absattarov A.</i> Vatan tarannumi.....	193
73	<i>Alimova D.</i> Zulfiyaxonim- hayot kuychisi.....	196
74	<i>Alimova K.</i> Zulfiya – o'zbek ma'naviyatida hayot gulshani, she'riyat va sadoqat malikasi.....	197